ביצד מעברין פרק חמישי עירובין נה.

מסורת הש"ס

ג) [ניר' הפלגות פ' מולדות פי' ר' יוחנן], ד) [ניר' הפלגות סס רבא], ה) [פוסקים פ"ד ה"ג ע"ש], ד) [בערוך ערך נס פי' כמין ד' הפון], ה) [לקמן נז:], ו) [לף מד.], ז) [לעיל מח.], ח) ל"ל הפוסק ר"ל לף פסוקה לו פסוקה ך שהיא הפוסה ל ע"י בכ"מ כת., ט) [ועי' רש"י פסחים מ: ד"ה נפש ורש"י ומפיס נג: ד"ה כמין גמא ופס: ד"ה גמא], י) כס"מ: לקטיב, כ) כס"מ: כ: כ', ל) [ל"ל בין], מ) כס"מ: מלי,

תורה אור השלם

1. לא בשמים הוא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: ולא מעבר לים הוא לאמר מי יעבר לנו אל עבר הים ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: דברים ל יב-יג

הגהות הב"ח

(א) גמ' והיינו דאמר רבי אבדימי: (ב) שם ליתן לה פותיא כאורחה: (ג) רש"י ד"ה היה בית אחד נולנו בו' מערבית לפוניא (כשבא למקום) תא"ת וניב פ"א אין הכ: (ד) תוס' ד"ה פחות וכו' דהא מני אחי דרך היתר: מה 1)

גליון הש"ס

גמ' לא תמצא בבי שמגביה רעתי. עיין מגנית דף ז ע"א פוס' ד"ה אף דברי תוכה:

הגהות מהר"ב רנשבורג

(א) רש"י ד"ה חגרין. בעיין במקומן. ר"ל אלא מתלה הטורה לא בסחרים ולא בחגרים אלא כמי שמים עצמו נראה ואינו נראה: [ב] באיר כדאמר לעיל. דף נד. ויעוש"ה נרש"י ד"ה נראה ואינו נראה ודו"ק:

מוסף רש"י

אתה צריך לעלות אחריה. וללמדה (דברים ל יב).

רבינו חננאל

בחוב לא בשמים היא, לא תמצא תורה במי שמגביה דעתו עליה בשמים. ולא מעבר לים היא, במי שמרחיב דעתו עליה כים. ר' יוחנן אמר כו'. ת"ר כיצד (מערבין) [מעברין] את הערים ארוכה כמות שהיא. מהו דתימא ניעביד (תחתיה) [פותיא] כארכיה (כי) [כדי] שתתרבע קמ"ל דלא.

והיינו דאמר רב אבדימי. הא דאמרן דצריך לטרוח ולהעמיד סימנין ולהערים בתחכולות כדי שתתקיים המורה בלומדיה היינו דר' אבדימי דמפרש דיוקא דקרא שאם בשמים היא צריך אתה לעלות אחריה: **אחרינו.** מחזרין בעיירות: **פגרין.** [א] בעיירן במקומן אלא נראה ואינו נראה כדאמר לעילו [ב]: **מרוכה כמות שהיא.** לקמן מפרש: **עגולה עושין לה זויות.** כשבא למדוד תחומין לקלוטיה לא ימדוד לה מהמומה אלא יוסיף לה ריבוע כלומר ירחיק מן המומה כדי ריבוע דהא מרבעין פיאות לכל מילי דשבת [ג] ואח"כ ימדוד תחומי הקרנות שאם בא לצאת דרך קרן העיר יש מכר בהליכתו ריבוע דמרובע יותר על העגול ריבוע: **מרוכעה אין עושין לה זויות.** לקמן מפרש: **היה רחבה אלו זה וקולרה אלו זה רואין אותה כאילו היא שוה.** כשבא למדוד התחומין למערב אזל קרן מערבית דרומית אינו מודד מן המומה אלא מרחיק ומושך למערב עד כנגד מודה של קרן מערבית לפוניית הנמשכת ויוצא למערב ומודד וכן לקרן דרומית מזרחית: **היה בית אחד.** נולנו מחומת העיר לאחת הצדדין כשבא למדוד תחום לפון אזל קרן מערבית לפוניית [ד] כשבא למקום שאין הבית כולנו שם מרחיק מן המומה עד כנגד מקום שכלה בליטת הבית לקרן מזרחית לפוניית כאילו מונו מתוח מכוון והולך כנגדו ממקום שכלה הבית עד כנגד קרן לפוניית מערבית ומודד מן המונו ולפון אלפים:

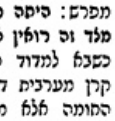

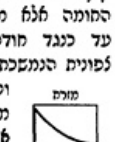

שני בתים כמין כ' פגומין. קס"ד לרוח אחת וקאמר רואין כאילו מונו מתוח מזה לזה. ולקמן פריך הש"מ בית אחד אמרת רואין שני בתים מינעיא: **היה עשויה כמין קשת.** שאין הבתים במקום חבל הקשת: **או כמין גאם.** גימל יווי עשוי כמין כף כפופה [ה] שלנו [ו]: **רואין אותה כאילו היא מלאה בתים.** כשבא למדוד [ז] תחומין מן הלפון מודד מן היתר כאילו היתה מוקפת בתים והלר בקשת לא יתחיל למדוד מניתו ולנפון אלפים אלא כל העיר עד היתר חשובה לו כד' אמות וכן העשויה כמין גאם היולא מן המזרח למערב אע"פ שאין בתים במערב רואין כאילו מלא כל החלל בתים וכן מן הדרום לנפון והיולא מביתו אין חלל החלק של עיר עולה לו מן המדה: **ארוכה כמות שהיא עשויה.** וכי תעלה על דעתך שיקצרנה: **דאריכא וקטינא.** קלרה ברחבה: **מכו דמינא.** ירחיבנה למזרח ולמערב עד שתהא מרובעת יפה: **קמ"ל.** כמות שהיא מניתין אותה שהרי יש לה פיאות: **דמרבעא אבל לא מרבעא בריבועו של עולם.** שיהא לפונה לנפון עולם ולרומה לדרום עולם אלא עומדת באלכסון: **לא לריבא לב' רוחות.** אחד לנפון ו' לדרום: **כין כ' רגליים.** היינו אורך מקום היתר: **פחות מד' אלפים.** שתמות רלשה זה נגלע בתוך מתוח רלשה האחר נעשית עיר אחת ומודדין לה מן הקשת לכל אחד מפתח היא מגיעה בתים ואם יותר אין מלרפין אותה להיות אחת ומודדין לה מן הקשת לכל אחד מפתח ניתו וחלל העיר החלק שאין בו בתים מן המידה הוא: **חומת העיר שנפרצה שיעורה בקמ"א ושליש.** אם רוחב פירלה קמ"א אמות ושליש דהיינו שיעור כ' קרפיפות של שבעים אמה ושיריים ועשו כב' [ח] עיירות להיות אחת והיולא מזו לזו ללכת דרך זו אולה לה מן עולה לו מדת העיר מן המנין. אלמא ביותר מקמ"א ושליש הוא הבדלה: **כאן מרוח אחת.** עיר העשויה בקשת אינה מוכלת אלא מרוח אחת הלכך עד דהוי ד' אלפים: והא דחומת העיר שנפרצה בשתי רוחותיה זו כנגד זו קאמר הלכך בשתי עיירות ניהו וכגון שאין ישוב בחלל העיר כנגד [ט] בית הפרלות: **ומאי קמ"ל.** אי בב' רוחות דודאי כב' עיירות הן אמאי [י] אשמועי' רב הונא דנותנין קרפף לזו וקרפף לזו דשתי עיירות הסמוכות זו לזו נותנין קרפף של שבעים אמה ושיריים לכל אחת להיות כעיר אחת כדי לחברם ע"י קרפיפות הללו לעשותן כעיר אחת ואע"פ שאין בנין בין הקרפיפות וגם הקרפיפות עצמן אינן מוקפות אמילה אלא שיעור קרפף קאמר: **עיר** העשויה בקשת. הא דלא נקט רב הונא מלאה אלא פגומין

מפוס דאמר פגום הוי תוך שבעים אמה ושיריים מעיקר העיר וכיון דהוי תוך עיקור העיר אפי' יש בין פגומין יותר מד' אלפים רואין כאילו חוט מתוח עליהם ואפילו יש פגומין הרבה זה אחר זה כל אחד תוך ע' אמה ושיריים של מכירו בשני ראשי העיר שאינם יש לחלק דגבי פגומין שאינם מעיקר העיר ואפילו אין שם הבלעת תחומין מעברין אותן עם העיר לפי שבטל אגב העיר אבל כ' ראשי הקשת שהם מעיקר העיר אין מבטלין אגב העיר ולכך בעי שיהא שם הבלעת תחומין ומיהו נראה לר"י דאין לחלק בין שני פגומין לעיר העשויה בקשת וכן פר"מ והא דלא נקט רב הונא מילתיה על שני פגומין מפוס דבריתא לא אייר בשני פגומין מרוח אחת אלא בפגום אחד: **פחות מד' אלפים** מודדין מן היתר. רבה בר רב הונא בעי נמי בסמוך שגם בין יתר לקשת לא יהא יותר מאלפים מפוס דבעי שיהו תחומין מובלעין מכל לד אבל לרבא בריה דרבה בר רב הונא דאמר מודדין מן היתר ואפי' יותר מאלפים בין יתר לקשת מפוס דאי בעי הדר אתי ליה דרך בתים ולא חש שיהו מובלעין רק מצד אחד נראה דהוא הדין נמי לדידיה אם אין בין יתר לקשת אלא אלפים דמודדין לו מן היתר אפי' יש יותר מד' אלפים בין שני ראשי הקשת דהא מני אחי דרך היתר [ד] מראלא האמר לרבא האמר כיון דהיתר מובלע תוך הקשת: **ואם** רואין אותה העיר כאילו היא מלאה בתים וחצירות, וכאילו הן מרובעות הקשת כמין טבלא מרובעת וכן הגם, ומודד מהי ולהלן אלפים אמה. אמר רב הונא עיר העשויה כקשת. (ו)אם יש בין ראשיה פחות מארבעת אלפים אמה מודדין לה. ברבוע. ורואין כאילו היא מלאה בתים וחצירות, ונותנין לה אלפים אמה תחום מן היתר ולחוץ. ואם לאו מודדין מן הקשת. פי' כגון מקום העיר שעשוי כקשת מזרחו, והיתר הוא מערבי, ושתי ראשי הקשת חשובות כמין שני פינמין אחד בולט לצפון ואחד בולט לדרום, וצריכין למתוח חוט משוה עולה עד נגד הקשת מקום החץ. (ואין) [אם] היתר פחות מארבעת אלפים אמה, נמצא המתוח מן הצפון לדרום על גבי הקשת פחות מד' אלפים כמידת היתר, והדרין במקום החץ מהלכין כלפי הדרום פחות מאלפים אמה וכן לצפון. אבל אם הם ד' אלפים אמה יצאו מהורת פגימה [ונעשו תחום] שלם. וכן בשני ראשיה כיון שיש (בין) ביניהם שני תחומין נסחלקה מהן תורת פגים, ואין מודדין (אלא) מן היתר וכיושבי שורות הן חשובין שמודדין להן מפתח בתיהן. ואקשינן ומי אמר רב הונא הכי, כי אין נפרדין אילו מאילו עד שיהיה ביניהן מקום חרב בלי ישוב ד' אלפים אמה, והא איהו הוא דאמר תומת העיר שנפרצה (באמה) [באמה] ארבעים ואחת אמה ושליש, עדיין דינה כדין עיר אחת שאפי' שתי עיירות הן כשתתן קרפף לזו [וקרפף לזו] שהן כל קרפיף שבעים אמה ושיריים, והקרפיפות מערבות אותן ובאחת הן חשובות, יתר מיכן לא. ופרקינן זו חומת העיר שנפרצה פירצתה משתי רוחות זו כנגד זו שנחלקו לשתים, לפיכך אמר רב הונא אם פרצה כנגד קרפיף לזו וקרפיף לזו, ועדיין בחזקתן עומדות אם יתר מיכן נחלקו. אבל בעיר העשויה בקשת שאינה חריבה אלא מרוח אחת בלבד, והקשת עומד בישובו ואי הוו אלפים אמה אין ואי לא לא. ואקשינן ומאי אתא רב הונא לאשמועינן בחומת העיר שנפרצה, כי אם יש בפירצותיה [מאה וארבעים ואחת] אמה ושליש שהן בדי (שהן) [שני] קרפיפות, עשאן הקרפיף להיותן אחת [הא אמרה רב הונא חדא זימנא דתנן עירובין דף נה. ע"ב] עולה לו מן המדה ואם אינה נתוסה בריבועה בריבועו של עולם, צפון העיר לצפון העולם, ודרומה לדרום העולם. מהו דתימא נירבעה בריבועו של עולם, קמ"ל דלא צריכין כולי האי. היתה זו העיר רחבה מצד אחד אלף אמה, ומצד אחר שכנגדו חמש מאות אמה, כגון שהיה הצד המזרחי אלף אמה רחבו והמערבי ת"ק אמה רחבו, נותנין גם לצד מערבי כרחבו מחוץ ת"ק אמה אחרון להשוות הצדדין. כדי למדוד אלפים אמה מחוץ אלף אמה מכלל צד. היה בית אחד יוצא מן העיר כמין פגים או שני בתים כמין שני פגימין, יוצאין אחד למזרח ואחד לצפון רואין כאילו חוט מתוח עליהן ומוציאין גבול העיר למזרח וגבול העיר לצפון כנגד

1) ליור זה נדפס בדפוס וילנא ואין לו מוכן.

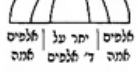

ליור זה לייר ע"פ הסברא.

עין משפט נר מצוה

ם א מיי' פ"ג מהל' ת"ת הלכה ח:
י ב מיי' פכ"ז מהל' שבת הלכה ו סמג לאוין סו טוש"ע א"ח סי' שלח סעיף ב:
יא ג מיי' שם הל' ח טוש"ע שם ס"ד:
יב ד מיי' שם הלכה ו טוש"ע שם ס"ח:
יג ה מיי' שם הל' ח טוש"ע שם ס"ד:
יד ו ז מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף ז הסג"ה וכנמ"ש סי' ד:

רבינו חננאל (המשך)

החוט המתוח מזה ומזה, ומודד מן החוט ולהלן אלפים אמה. היתה העיר עשויה כמין קשת

או כמין (טס) [גם]

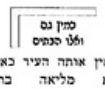

ואלו הכמים

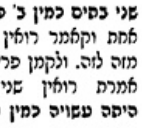

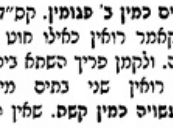

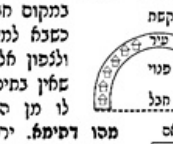

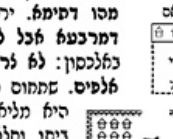

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com